

۱- گزینه «۳» - از نظر کانت فعل اخلاقی باید قابلیت تعمیم داشته باشد؛ یعنی کاری اخلاقی است که بتوانید اراده کنید که قاعده آن، قانون کلی و عمومی شود (رد گزینه «۱»). فعل اخلاقی براساس وجدان اخلاقی انجام شود (رد گزینه «۲»). هیچ‌گونه عواطف و احساساتی در آن دخالت ندارد (رد گزینه «۴») و انسان نباید براساس رسیدن به خیر و سعادت آن را انجام دهد، پس گزینه «۳» با دیدگاه کانت، ناسازگار است.

(سراسری - ۹۹) (پایه یازدهم - درس یازدهم: انسان، موجود اخلاق‌گرا - فیلسوفان دوره جدید اروپا) (دشوار)

۲- گزینه «۲» - هراکلیتوس: شهرت وی در تاریخ فلسفه به دلیل دو اندیشه مهم اوست. دومین اندیشه مشهور وی تغییر و تحول دائمی جهان است. در هر چیزی وحدت اضداد وجود دارد. هیچ چیز ثابتی در این جهان وجود ندارد. نمی‌توان در یک رودخانه دو بار شنا کرد.

تالس: نخستین فیلسوف یونانی. آثاری از او باقی‌نمانده. همه چیز از آب ساخته شده است.

پارمنیدس: سقراط جوان با او ملاقات کرده بود. آراء فلسفی‌اش را به شعر ارائه کرد. جهان هستی ثابت و بی‌تغییر است. هستی، یک امر واحد ثابت است و حرکت و شدن ندارد. تنها با تفکر عقلی می‌توان حقیقت جهان را درک کرد.

فیثاغورس: اصول اعداد، عناصر اولی همه موجودات هستند. ریاضیات را به گونه‌ای خاص با فلسفه و عرفان در هم آمیخت. واژه کیهان را برای جهان برای نخستین بار استفاده کرد. (رفعت‌نیا) (پایه یازدهم - درس هفتم: ابزارهای شناخت - عقل) (متوسط)

۳- گزینه «۳» - یکی از ابزارهای شناخت ما حس است. ما به کمک حواس پنج‌گانه با عالم طبیعت آشنا می‌شویم و بسیاری از موجودات و ویژگی‌های آن‌ها را می‌شناسیم. گرچه گاهی در شناخت حسی خطا رخ می‌دهد، اما این شناخت به قدری برای ما معتبر است که بر پایه آن زندگی می‌کنیم و از اشیای طبیعی بهره می‌بریم و نیازهایمان را برطرف می‌سازیم. یکی از نشانه‌های ارزش و اعتبار شناخت است. (در مابقی

گزینه‌ها عقل نقش دارد.) (رفعت‌نیا) (پایه یازدهم - درس چهارم: آغاز تاریخی فلسفه - فلسفه در یونان) (آسان)

۴- گزینه «۴» - یکی از مؤسسان پوزیتیویسم که از اصطلاح پوزیتیویسم برای اولین بار استفاده کرد، اوگوست کنت است. پوزیتیویست‌ها علاوه بر این‌که تنها راه رسیدن به شناخت و معرفت را تجربه می‌دانستند، معتقد بودند که اصولاً آن دسته از مفاهیم و گزاره‌ها که تجربه‌پذیر نیستند و از طریق تجربه نمی‌توانند مورد بررسی و ارزیابی قرار بگیرند، بی‌معنا هستند، بنابراین دیدگاه، مفاهیمی مانند خدا، اختیار، نفس و روح که تجربه درباره نفی یا اثبات آن‌ها نمی‌تواند نظر دهد، معنای روشنی ندارند، لذا اصولاً قابل بررسی علمی نیستند. / کانت با طرح دیدگاهی جدید کوشش کرد هم اعتبار عقل و هم تجربه را اثبات کند و نشان دهد که معرفت، حاصل همکاری عقل و حس است. کانت بر آن است که قوه ادراکی انسان تصوراتی مثل زمان و مکان و مفاهیمی مانند علیت را نزد خود دارد و آن‌ها را از راه حس و تجربه به دست نمی‌آورد. به نظر کانت، انسان آن‌چه را که از طریق حس به او می‌رسد، در قالب این مفاهیم درک می‌کند. به عنوان مثال، انسان روشن شدن زمین را بعد از طلوع خورشید درمی‌یابد؛ اما وقتی می‌تواند بگوید طلوع خورشید علت روشن شدن زمین است که به کمک مفهوم علت که خودش در دستگاه ادراکی موجود است و از خارج گرفته نشده، میان تصور طلوع خورشید و تصور روشن شدن رابطه برقرار کند.

(رفعت‌نیا) (پایه یازدهم - درس هشتم: نگاهی به تاریخچه معرفت - دو جریان فکری در دوره جدید اروپا) (دشوار)

۵- گزینه «۱» - مبنای تصمیم‌گیری و عمل انسان باورهای انسان است. آموختن چرایی و یافتن دلایل درستی یا نادرستی باورها؛ پذیرفتن باورهای درست و کنار گذاشتن باورهای نادرست. در این صورت، خودمان بنیان‌های فکری خود را می‌سازیم و به آزاداندیشی می‌رسیم و شخصیتی مستقل کسب می‌کنیم. فلسفه هر کس معنادهنده به زندگی اوست. (رفعت‌نیا) (پایه یازدهم - درس سوم: فلسفه و زندگی) (متوسط)

۶- گزینه «۴» - تنها موجودی که به‌طور خاص دارای عقل و خرد است، نفس است و این نفس چیزی نامرئی است. انسان، علاوه بر بدن، دارای حقیقتی برتر است که محدودیت‌های بدن را ندارد. این حقیقت برتر همان نفس است که قابل رؤیت نیست (رد گزینه «۱»). دکارت، بدن را ماشینی پیچیده می‌داند که به‌طور خودکار فعالیت می‌کند نه افلاطون (رد گزینه «۲»). طبق نظر افلاطون نفس، جزء عقلانی انسان است که او را

از حیوانات متمایز می‌کند و غیرفانی و جاوید است (رد گزینه «۳»). (رفعت‌نیا) (پایه یازدهم - درس نهم: چیستی انسان ۱ - دوره یونان باستان) (متوسط)

۷- گزینه «۲» - توانایی انسان در شناخت تمامی حیطه‌ها را انکار کرده است و می‌گوید شناخت همواره و همیشه خطا است. گزینه «۱»: شک در صحت همه شناخت‌ها دارد، اما نمی‌گوید که شناخت کلاً ناممکن و غلط است. گزینه «۳» به محدودیت شناخت می‌پردازد. گزینه «۴» به خطا بیش‌تر

شناخت‌ها می‌پردازد، اما شناخت را همچون شک مطلق انکار نمی‌کند. (رفعت‌نیا) (پایه یازدهم - درس ششم: امکان شناخت - امکان معرفت) (متوسط)

- ۸- گزینه «۱» - از نظر حکمت متعالیه روح انسانی آخرین درجه تکاملی است که موجودات زنده می‌توانند به آن برسند. ظرفیت روح انسان پایان ندارد و روح می‌تواند به هر مرتبه کمالی در جهان مخلوقات، دست یابد. مراحل تکاملی طبیعت، وقتی از گیاه و حیوان می‌گذرد و به انسان می‌رسد، ظرفیتی بی‌نهایت پیدا می‌کند و به هیچ درجه‌ای از کمال قانع نمی‌شود. (رفعت‌نیا) (پایه یازدهم - درس دهم: چیستی انسان ۲ - تا بی‌نهایت) (آسان)
- ۹- گزینه «۳» - میان تفکر به معنای عام و تفکر فلسفی نسبت عموم و خصوص مطلق برقرار است، زیرا تفکر تقسیم می‌شود به فلسفی و غیرفلسفی. (رفعت‌نیا) (پایه یازدهم - درس اول: چیستی فلسفه - دو مرتبه از تفکر) (متوسط)
- ۱۰- گزینه «۴» - رویکرد اقتصادی لیبرالیسم بر مواردی از قبیل مالکیت خصوصی، سرمایه‌داری و آزادی‌های فردی تأکید دارد. رویکرد اقتصادی سوسیالیسم مواردی از قبیل مالکیت دولتی، بیمه‌های فراگیر و عدالت را در نظر دارد. (رفعت‌نیا) (پایه یازدهم - درس دوم: ریشه و شاخه‌های فلسفه - فلسفه‌های مضاف و علوم) (متوسط)
- ۱۱- گزینه «۲» - کلماتی در همه زبان‌ها وجود دارد که با این که یکی از نظر ظاهری و از نظر معنایی دارای شباهت هستند، اما معنای متفاوتی را تولید می‌کنند. کلمه شیر را در نظر بگیرید که می‌تواند معنای شیر حیوانی باشد که به آن سلطان جنگل می‌گوییم و در مصراع دوم بیت اول و دوم آمده است، شیر می‌تواند آن مایع سفیدرنگی باشد که از چهارپایان می‌گیریم و می‌نوشیم، که در مصراع اول بیت اول و دوم آمده است و حتی شیر می‌تواند آن چیزی باشد که با آن جریان آب خانگی را در لوله‌ها قطع و وصل کند. این‌ها همه شیر هستند، اما با هم فرق می‌کنند. در این شعر کلمه بادیه هم دارای اشتراک لفظ است. در بیت اول، بادیه در دو معنی به کار رفته، اولی به معنای ظرف مسی و دومی به معنای صحرا، چون در سؤال از ما خواسته شده که معنای حقیقی کلمات دارای اشتراک لفظ را در هر مصراع و هر بیت به ترتیب ذکر کنیم، پس گزینه «۲» به واسطه رعایت ترتیب گزینه صحیح است. (رفعت‌نیا) (پایه یازدهم - درس دوم: لفظ و معنا - اشتراک لفظ) (دشوار)
- ۱۲- گزینه «۴» - به غیر از رشته تجربی یا انسانی رشته‌های دیگری هم داریم، پس ممکن است مریم نه در تجربی و نه در انسانی تحصیل نکند، اما ممکن است دانش‌آموز رشته‌ای دیگر باشد؛ مانند ریاضی، اما نمی‌تواند هم‌زمان انسانی و تجربی را با هم بخواند، پس قضیه مانع‌الجمع است. (رفعت‌نیا) (پایه دهم - درس نهم: قضیه شرطی و قیاس استثنایی - قضیه شرطی منفصل و اقسام آن) (آسان)
- ۱۳- گزینه «۲» - محتوای دانش را علوم دیگر در اختیار منطق می‌گذارند، نه این که در خود منطق به دست آیند. (سراسری - ۹۲) (پایه دهم - درس اول: منطق، ترازوی اندیشه) (متوسط)
- ۱۴- گزینه «۱» - بزرگ یا کوچک کردن نقاط قوت در مغالطه بزرگ‌نمایی و کوچک‌نمایی مطرح است، نه در مغالطه توسل به احساسات، اما مابقی گزینه‌ها به‌صورت واضح در مغالطه توسل به احساسات وجود دارد. (رفعت‌نیا) (پایه دهم - درس دهم: سنجشگری در تفکر - مغالطه توسل به احساسات) (متوسط)
- ۱۵- گزینه «۳» - در این قیاس هر سه شرط رعایت شده؛ در گزینه «۱» شرط دوم رعایت نشده و حد وسط در هر دو مقدمه علامت منفی گرفته است. در گزینه «۲» شرط سوم رعایت نشده؛ زیرا (الف) در نتیجه علامت مثبت دارد، اما در مقدمه دوم علامت منفی گرفته است. در گزینه «۴» شرط سوم رعایت نشده است و (الف) در مقدمه علامت منفی دارد، ولی در نتیجه علامت مثبت دارد. (سراسری خارج از کشور - ۹۹) (پایه دهم - درس هشتم: قیاس اقترانی - شرایط معتبر بودن قیاس) (دشوار)
- ۱۶- گزینه «۴» - نسب اربع یا نسبت‌های چهارگانه فقط برای مفاهیم کلی استفاده می‌شود. اقسام یک مفهوم باید با یکدیگر نسبت تباین داشته باشند و هیچ وجه اشتراکی میان آن‌ها نباشد (رد گزینه «۱»). عام‌ترین مفهوم در ابتدا و خاص‌ترین مفهوم در انتها قرار دارد (رد گزینه «۲»). نسبت مفهوم هر طبقه با طبقات بالا و پایینش، عموم و خصوص مطلق است (رد گزینه «۳»). (رفعت‌نیا) (پایه دهم - درس سوم: مفهوم و مصداق - رابطه میان مصادیق دو مفهوم کلی) (متوسط)
- ۱۷- گزینه «۴» - هرگاه قضیه کلی صادق باشد، قضیه جزئی نیز صادق است و نه برعکس. هرگاه قضیه جزئی کاذب باشد، قضیه کلیه نیز کاذب است و نه برعکس، پس صدق کلیه و کذب جزئی محال، کذب کلیه و صدق جزئی ممکن است. (رفعت‌نیا) (پایه دهم - درس هفتم: احکام قضایا - تداخل) (متوسط)
- ۱۸- گزینه «۲» - هنگامی که شرایط استفاده از استقرا را به درستی رعایت نمی‌کنیم، دچار مغالطه تعمیم شتاب‌زده می‌شویم. (رفعت‌نیا) (پایه دهم - درس پنجم: اقسام استدلال استقرایی - شرایط استقرای تعمیمی قوی) (آسان)
- ۱۹- گزینه «۱» - تفاوت اصلی میان قضیه حملی و شرطی در مشروط بودن حکم است، نه چیز دیگر. (سراسری - ۹۵) (پایه دهم - درس ششم: قضیه حملی - اقسام قضیه) (متوسط)
- ۲۰- گزینه «۳» - در تعریف مصداقی، موارد مشابه به آن چه مجهول است نام برده می‌شود و برای آن مثال زده می‌شود، فرقی ندارد که مثال عینی و قابل رؤیت باشد یا ذهنی و غیرقابل رؤیت. (رفعت‌نیا) (پایه دهم - درس چهارم: اقسام و شرایط تعریف - اقسام تعریف) (متوسط)